

PRÒLEG

Un quart i cinc de nou del matí del diumenge 1 de novembre de 1755, i ningú no podia imaginar, ni en el pitjor dels malsons, el que esdevindria a Lisboa en els propers terrorífics 6 minuts.

Els carrers eren plens de gent que anava i venia celebrant el dia de Tots Sants. Mentre els adults es preparaven per assistir a missa de 10, els nens, amb gran entusiasme, havien complert amb la tradició del *Pão-por-Deus* tot trucant les portes dels veïns per recitar la seva oració i recollir els *bolinhos* que els oferien.

*Bolinhos e bolinhós
 Para mim e para vós,
 Para dar aos finados
 Que estão mortos, enterrados.
 À porta daquela cruz,
 Truz! Truz! Truz!
 A senhora está lá dentro
 Assentada num banquinho
 Faz favor de se levantar
 P'ra nos dar um tostãozinho, ou um bolinho!*

Aquell dia, que havia despertat esplèndid, es va enrair i de sobte el cel es va enfosquir, el vent va començar a bufar i el terra va tremolar. Un terratrèmol va sacsejar tota la ciutat durant 6 minuts interminables, i ho va tornar a fer dos cops més, sumant un total de 17 minuts. Al centre de la ciutat es van produir esquerdes gegantines d'uns 5 metres d'amplada que van engolir cases, persones i animals. Entre xiscles de terror, pànic i corredisses sense cap rumb determinat, els supervivents van fugir cap als espais oberts, com ara els molls, on van presenciar com l'oceà retrocedia i revelava el seu jaç ple de càrregues caigudes i restes de vells naufragis. Quaranta minuts més tard tres sismes submarins, amb onades de fins a 20 metres d'altura, van engolir el port i tota la zona central de la ciutat, pujant aigües amunt del riu Tajo. El que va quedar dempeus va ser destruït pels incendis provocats per les espelmes, que van devorar la ciutat durant 5 dies. El resultat de tot plegat fou la mort d'entre 60.000 i 100.000 persones de les 275.000 amb les quals comptava Lisboa. Tot es va convertir en mort, pànic i desolació.

L'epicentre va ser situat a l'oceà Atlàntic, a uns 200 km al sud-oest del cap San Vicente, al sud de Portugal, i la seva magnitud es va estimar en prop de 9 graus de l'escala de Richter. Els seus efectes es van notar en diferents i llunyans territoris: al Marroc van morir prop de 10.000 persones, a Sevilla també va haver-hi víctimes i multitud d'edificis van resultar malmesos, incloent-hi la Giralda i la Torre del Oro. A la província de Huelva, a Ayamonte, van trobar la mort més de 1.000 persones, a Cadis les ones van trencar les muralles, Conil de la Frontera va ser destruïda i el

mateix va passar a Sanlúcar de Barrameda. Una de les torres de la catedral de Valladolid es va ensorrar, a Jaén les torres de la catedral van esquerdar-se. També van resultar afectades Úbeda, La Rioja i tota la península en general.

Els sismes van arribar fins i tot a Amèrica, on van colpejar les costes de La Martinica i Barbados. Els efectes van arribar a la Mediterrània, fins a Turquia, i també a l'Atlàntic, sobretot al Regne Unit i al Mar del Nord, a Dinamarca. A Catalunya es va produir una línia de fractura geològica que va provocar falles, de les quals van brollar deus d'aigües termals en abundància a diferents llocs del país, entre ells, a les dues ribes del riu Llobregat, molt a prop del seu pas per l'indret anomenat El Cairat, als peus de Sant Salvador de les Espases, situat al terme d'Esparreguera. Cent anys abans, aquest lloc ja era conegut com La Puda, a causa d'uns forats a terra pels quals sortia la pudor de les aigües sulfuroses.

DIJOURS 10 DE MAIG DE 2018

El Joan estava exultant, era el seu setzè aniversari i la jornada a l'institut anava de meravella, els companys l'havien felicitat i havia rebut més regals dels que es pensava, però a la darrera de les classes tot es va estroncar quan la professora d'història, a un mes i escaig de finalitzar els estudis de 4t d'ESO, els va encarregar un treball final.

Acompanyat per l'Ariadna, la seva millor amiga, es dirigia cap a casa per dinar en companyia del seu avi, ja que els pares eren a la feina.

—És que no m'ho puc creure! —protestà el Joan.

—Sí, jo no sé què es pensa! Posar-nos un altre treball quan queda res per als exàmens finals! —va corroborar l'Ariadna.

—Au, ara, en comptes d'estudiar, posat a investigar per fer el treball dels nassos! —El Joan continuava amb la protesta.

—D'on es deu creure que podem treure el temps!? —va exclamar-se ella.

—A més, va i diu que si ho copiem de la Viquipèdia ho sabrà i ens suspendrà! —va cridar ell tot mirant al cel.

—Doncs no ens queda altra que investigar els llibres... —es lamentava l'Ariadna—. No hi ha dret!

Entre renec i renec van arribar fins a casa dels pares del Joan, on es van acomiadar.

—Bé, jo ja he arribat.

—Sí, ens veiem al vespre.

—Vindràs una estona abans per ajudar-me a muntar-ho tot?

—I és clar, ximplet!

—Gràcies! Fins al vespre, doncs.

—Adeu.

El Joan, com de costum, va trobar la reixa oberta. Després de travessar el jardí, va treure la clau per obrir la porta i deixar la motxilla i tot el que duia escampat pel rebedor; de cop va sentir la veu de l'avi que el cridava.

-hola, Joan! Soc aquí, al menjador!

-hola... —va respondre sense ganes.

En entrar al menjador va trobar l'avi amb un gran somriure, un barretet de pallasso posat i un gran cartell, penjat a la paret, on s'hi podia llegir: PER MOLTS ANYS!, i un pastís amb dues espelmes, una amb forma d'1 i l'altra amb forma de 6.

—Sí, ja ho sé, ho celebrarem al vespre amb la teva colla quan arribin els teus pares, però he pensat que podíem fer un preescalament tu i jo en secret, ja saps... —va dir l'avi tot murri.

—Eeh... Bé... Sí... —va contestar el Joan d'esma.

—Uuui! Què et passa? —va demanar l'avi amb preocupació tot traient-se el barretet.

—Bah! No res.

—No res? Doncs jo no ho diria, veient la cara que fas. Va, explica-l'hi al teu avi! —digué passant-li un braç per l'espatlla.

—Doncs passa que han dit a la tele la notícia que han robat a l'antic balneari de La Puda i s'han endut molta quantitat de ferro, un ascensor, una pèrgola, han tallat diversos plataners centenaris i han fet malbé una banyera de marbre i no sé què més. Total, uns 80.000 euros.

—Vaja, això sí que em sorprèn! No sabia pas que estiguessis interessat en el patrimoni històric del poble!

—No, si no és això! A mi se me'n fum, el patrimoni històric!

—Llàstima... Així doncs, què és el que et passa?

—Em passa que a l'última classe d'avui, i quan només queda un mes i escaig per a fi de curs, la Montse, la professora d'història, ha tingut la brillant idea de posar-nos un treball sobre La Puda ara que queda tan poc per als exàmens finals! Això és el que em passa! —va explicar-se el Joan, entre molt empenyat i preocupat.

—Saps? Crec que jo et podria ajudar, vaig treballar-hi, a La Puda.

—Tu vas treballar a La Puda?

—Sí, jo i alguns dels nostres avantpassats. De fet, jo vaig ser l'últim i ho vaig fer des dels 16 anys, al 1957, fins als 20, al 1961. El primer va ser el meu avi Joan, nosaltres ens diem així en honor seu, igual que el meu pare i el teu. Això no vol dir que tots els homes de la nostra família sempre s'hagin dit Joan: el pare del meu besavi es deia Pere i el seu avi Maiol; més enrere ho desconec i no t'ho sabia dir.

—Que tu i els nostres avantpassats havíeu treballat al balneari!? Això és fantàstic, avi! Quina passada! —va dir el Joan tot sorprès—. Explica-m'ho!

—Ha, ha! —va riure l'avi—. Entesos, però primer hem de dinar i cruspírnos aquesta meravella de pastís!

Van dinar i el Joan va bufar les espelmes mentre pensava un desig, es van menjar el pastís i després del brindis de rigor, amb taronjada, l'avi va engegar amb el relat i el Joan era tot orelles.

—Veuràs, t'explicaré una història de La Puda que molt pocs recorden o volen recordar...

UNA SOGA I UNA ALZINA

Dissabte 2 de juliol de 1831

Dos de juliol de 1831, el dia abans en Salvador Garriga, sastre esparreguerí i propietari de La Puda, havia desaparegut, per la qual cosa les autoritats, encapçalades pel batlle Baldiri Canals, van prendre la decisió de formar grups de recerca per tal de trobar-lo.

Era prop de migdia, feia una calor abrasadora, les mosques estaven molt empenyadores i les cigales castigaven l'oïda amb el seu cant interminable. L'herba era seca i cruixia sota els seus peus.

—Tros de soca, cago'n tot! Vols fer el favor d'afluixar la marxa?

En sentir la pregunta, el Maiol va alçar una cella amb un somriure murri abans de girar-se per respondre.

—No m'ho puc creure! Pelacanyes! Tu, un dels herois de la batalla del Bruc, protector del Secret i, en conseqüència, salvador del món, ploriquejant com un marrec! —va deixar anar el Maiol, tot burleta i creuant els braços.

En escoltar la resposta del seu cosí, el Vicenç es va aturar en sec, se'l va quedar mirant seriosament i contestà:

—Maiol, ves a cagar! D'això ja fa 23 anys! A més, no va ser a tu a qui van ferir a la cama a la segona batalla del Bruc, setciències!

A causa d'aquella vella ferida, el Vicenç ranquejava una mica i era el motiu pel qual no podia seguir el ritme de la marxa.

—I encara et diré una altra cosa: l'abat Benito Varoja podria tenir el detall i rellevar-nos com a Protectors, això ja fa anys que dura i és un no viure; quan no és un perill n'és un altre! Ja n'hi ha prou! Estem fent el préssec! No creus?

—El que jo crec és que si no t'haguessis quedat a Esparreguera no t'hauries casat amb la Mercè i ara estaries lliure de les obligacions dels Protectors, ves, això és el que crec!

—Està vist que avui tens el dia simpàtic, eh? Va, para un moment, que estic sec! —va demanar el Vicenç.

—Sec? Què vols dir amb *sec*?

—Coi, doncs això, sec, sense humitat! Que em moro de set, collons!

—Au, té la bota, gamarús!

Van assaciar la set tot fumant una cigarreta mentre reposaven una mica.

—Va, tu —va dir el Maiol—, continuem, que aquell parell no afluixa.

Quan no havia fet ni quatre passes el Vicenç el va cridar.

—Ei, Tigre...

—No m'ho diguis, m'he tornat a oblidar la barretina... —va dir d'esma i sense girar-se.

—Sí, has estat tota la vida oblidant-te-la! —va respondre el Vicenç i, quan el Maiol es va girar, li va llençar la barretina a la cara.

—Qui et va parir, Pelacanyes!

—Beu-te aquest ou, que l'altre es cou! Tros de soca! Ha, ha, ha! —va riure l'altre.

Feia hores que cercaven sense èxit, es trobaven a Santa Margarida del Cairat i havien decidit enfilar torrent amunt per la finca de Garriga, anaven acompanyats pel Pere i l'Isidre, els seus fills, que obrien la marxa i es trobaven uns quants metres més amunt.

—Saps què? —va preguntar el Maiol—. No crec que el trobem i, si ho fem, em temo el pitjor.

—Sí, jo també penso el mateix.

De sobte, van sentir com els cridaven.

—Pare, pare, aquí! —cridava el Pere.

—És el teu fill —va dir el Vicenç.

—Aquí, una mica més amunt! —ratificava l'Isidre.

—I aquest és el teu —va tornar a dir el Maiol.

—Són bons, aquest parell, no sé a qui em recorden... —va dir amb orgull el Vicenç.

—Sí, estic segur que, en el seu dia, seran de profit! De fet, ja fa anys que apunten maneres! —El Maiol tampoc no amagava el seu orgull.

—I aquest dia no podria ser ja? Nosaltres a la seva edat... —El Vicenç es tornava a queixar, però el Maiol el va tallar.

—A la seva edat nosaltres d'això i d'allò, que pesat! Com si no ho sabés de sobres! Vols fer el favor de deixar de ploramiquejar d'una vegada!?

El Pere i l'Isidre tan sols es portaven tres mesos. La Laia havia portat el Pere al món el gener de 1809, mentre que l'Isidre va néixer l'abril del mateix any fruit d'aquell romanç, que va començar la nit abans de la batalla del Bruc, entre el Vicenç i la Mercè. Si els seus pares feien patxoca de joves, ells dos no es quedaven curts, cadascun d'ells s'havia casat amb una de les filles del desafortunat i estimat Pere: l'Isidre ho havia fet amb la Marina i el Pere ho havia fet amb la Valèria.

Tal com sa mare, les bessones eren dues rosses precioses. Com no podia ser d'una altra manera, van celebrar el casament ple-gats. Va ser el mateix Maiol, com a padrí i fent el paper de pare, qui va acompanyar les núvies fins a l'altar tot ple d'orgull i felicitat. Just al llindar de la porta de l'església el Vicenç se li va dirigir.

—Ei, Tigre...

—Què? No m'he oblidat la barretina, aquest cop la porto posada —va contestar fent-se el pinxo.

—Doncs això mateix, ruc, que te la treguis! Que estàs a punt d'entrar a l'església! Que no n'encertes ni una!

Tota la colla hi va col·laborar; l'Anna i l'Elena van engalanar amb flors el carro del Jordi per portar-les fins a l'església, la Montserrat i la Rosa es van encarregar de confeccionar uns vestits preciosos per a les núvies i la Laia i la Isabel van guarnir la casa i van preparar el tiberi per a l'ocasió. La celebració va resultar una autèntica festassa. Tothom ballava, bevia i reia quan el Maiol va descobrir un bri d'enyorança als ulls de la Isabel.

La mateixa nit del dia de la primera batalla del Bruc, el 6 de juny de 1808, els esparreguerins van tornar a l'escenari de

l'enfrontament per tal de recollir els seus morts i donar-los sepultura l'endemà. Va ser un enterrament col·lectiu de totes les víctimes, entre elles els estimats Pere i Pepet. Van tenir un funeral digne del que eren: uns herois. Aquell dia les campanes no tocaven a morts, ploraven.

—Ei, consogra, va! Què vol dir aquesta cara!? Alegre't, avui és un dia molt especial! —el Maiol mirava d'animar-la.

—No, no t'amoïnis, no és res. Només pensava que orgullós que se sentiria el Pere —va respondre la Isabel eixugant-se una llàgrima amb el dors de la mà.

—Ho estaria plenament —va dir-li ell amb un somriure fraternal.

—Maiol, moltes gràcies per tot. —I li va fer un petó a la galta.

—Gràcies a tu, amiga meva —li va correspondre el Maiol amb ulls de vidre.

Tots dos van compartir una abraçada.

—I ara, consogra, em concediu aquest ball? —va proposar ell tot fent-li una reverència.

—Serà tot un honor, consogre —va acceptar ella retornant-li la reverència.

Els quatre joves s'estimaven molt, s'havien criat pràcticament junts; el Maiol havia acomplert tant amb el seu deure de padrí com amb la promesa que va fer al Pere que estava moribund i havia tingut cura de les bessones i la seva mare.

—Ei, va! Que no veniu? —els van tornar a cridar des de més amunt.

Els dos cosins es van mirar amb ulls esbatanats compartint un missatge en silenci: som-hi!

Van resseguir torrent amunt i en arribar a una clariana van poder contemplar el quadre: de la branca més gruixuda d'una gran alzina penjava, amb una soga al coll, un cadàver.

—Hòstia consagrada!

—Per la pell de Judes!

Van avançar els escassos quinze metres que els separaven del penjat i dels seus fills, que el contemplaven a tocar, tot espantant els centenars de mosques que ja se'l volien fer seu. Es van quedar mirant-lo durant uns minuts, tots quatre, absorts i en silenci sepulcral.

—Pare, creus que es tracta d'ell? —va demanar l'Isidre.

—Bé, jo diria que sí. Tu què en penses, Maiol? —va respondre el Vicenç.

—És ell, és ben clar —va sentenciar.

—I ara, què se suposa que hem de fer? El despengem? —va preguntar el Pere.

—No, és millor que el deixem així fins que no vinguin les autoritats —va resoldre el Maiol.

—Sí, l'hem de deixar així. Vosaltres dos —va dir dirigint-se als joves— torneu a pujar al poble, busqueu el batlle i acompanyeu-lo fins aquí! I no trigueu gaire, que amb aquesta calor la descomposició anirà ràpid! —va ser l'ordre del Vicenç.

—Entesos! —van respondre tots dos a l'uníson.

—Un moment, atureu-vos! —va cridar el Maiol.

—Què passa ara? —va demanar el Vicenç amb tolerància.

—Que què passa ara!? Passa que jo soc el Capità del Sometent i soc qui dona les ordres!

—Va, bé... —va dir el Vicenç mirant al cel.

—Molt millor! Vosaltres dos, feu el que us ha dit! Va, bellugueu-vos, que sembleu dissecats! —va ordenar el Maiol, i els dos joves van compartir una mirada que volia dir: «Déu meu, quina paciència!»

—Som-hi, Pelacanyes? —va proposar el Pere.

—Som-hi, Tros de soca! —va afirmar l'Isidre.

En sentir-ho el Vicenç i el Maiol es van mirar amb sorpresa.

—Però... tu ho has sentit? Però això què vol dir, què s'han cregut, aquests dos? —el Vicenç clamava al cel.

—Vosaltres dos, atureu-vos! —els va cridar, però els dos joves no li feien el més mínim cas.

—Que no em sentiú!? Que us atureu, coi, és una ordre!

—Ho sento, pare —va dir l'Isidre tot enjogassat—, però aquí qui dona les ordres és ell!

—La mare que us va parir! I tu, què? No els penses dir res? —va exigir al Maiol.

El Maiol simplement se'ls va quedar mirant tot cofoi, aixecant una cella amb un somriure murri per, seguidament, mirar-se son cosí mostrant els palmells de les mans i aixecant les espatlles.

—Ha, ha, ha! —van acabar rient i abraçats.

Un cop sols, els dos Protectors van poder parlar sense perill de ser descoberts.

—Ja t'havia dit que m'ho ensumava i, a més, ja ens ho van advertir tant el batlle com l'abat, que el mantinguéssim sota estreta vigilància, que no seria capaç de suportar les pressions que

rebia per part d'aquests cabrons que el tenien collat amb els prés-tecs per poder dur endavant les obres del balneari a canvi d'in-formació sobre l'amagatall del Secret, cosa que ell no podia fer, ja que no en tenia la més mínima idea, tal com ha de ser —va esplaiar-se el Maiol.

—El batlle i l'abat, l'abat i el batlle! Però aquí qui sempre es juga la pell som nosaltres! Cago'n tot, Tros de soca! —es queixa-va el Vicenç.

—Ho sé, Pelacanyes, ho sé. Però et recordo que és el nostre deure com a Protectors.

—Maiol, creus que... —va arrencar el Vicenç, però el seu cosí el va interrompre.

—Calla! Recorda que no podem dir de què es tracta ni quan estem sols!

—Tens raó, vull dir que si creus que el Secret encara hi és, dins les pedres, allà on el vam desar.

—No t'ho sabia dir. De fet, és el millor amagatall. Recorda que quan els cabrons dels gavatxos van aconseguir, a la fi, pren-dre el monestir, ho van saquejar tot i varen calar-hi foc a la seva recerca i no van ser capaços de trobar-lo ni de lluny, com tam-poc no el van trobar durant els tretze mesos que els molt porcs van estar ocupant Esparreguera robant dins les cases, insultant i assassinant, provocant que molts dels nostres veïns i amics mar-xessin de la vila per cercar refugi a les muntanyes, abandonant conreus, provocant la pèrdua de la indústria llanera i gran escas-setat de menjar a tota la contrada. Més de trenta cops, ens varen saquejar, els malparits de merda! És més, ja saps que així està més

segur, ja que si no ho sabem no ho podem explicar. —En recordar-ho, el Maiol treia foc pels queixals.

—Tu què en penses, que s'ha suïcidat o que l'han assassinat? —va voler saber el Vicenç mentre contemplava el cos penjant.

—Doncs crec que és molt bona pregunta... —va contestar el Maiol, també amb la mirada fixada en el cadàver.

EL PROJECTE

Divendres 15 d'agost de 1828

Havia estat una idea magnífica, la d'anar a passar aquella festivitats de la Mare de Déu d'agost del 1828 a la finca. Seria una jornada d'aquelles amb brisa suau i en què el sol dona una mica de concessió i no escalfa imperatiu, i dona com a resultat un dia un xic més fresc i amable del que era normal per aquelles dates.

En Salvador Garriga, el dia abans, i amb motiu de la festa, ja havia donat el dia lliure al Juli, el mosso, i a la Remei, la minyona. Es va vestir i va baixar les escales amb tot el sigil per no despertar ni la Dora, la seva muller, i, encara menys, la canalla. S'havia llevat més d'hora de l'habitual per tal d'estar preparat quan arribés el mosso de l'hostal del Noi Xic amb la mula i el carro que havia llogat per a l'ocasió, ja que la finca, que es trobava a prop de Santa Margarida del Cairat, era massa lluny per anar-hi a peu i carregats i, d'altra banda, els camins eren força estrets i dificultosos per a la seva preuada calessa i el seu estimat cavall.

Estava de molt bon humor, havia decidit que avui seria el dia, avui comunicaria a la família quins eren els seus plans de futur.

Era un matí més aviat fresc. Amb la companyia del Drac, el gos, feia escassos minuts que s'esperava a la porta de l'estable, a la banda posterior de la casa, que ja va sentir el xerricar del vehicle i les passes de l'animal acostar-se per la cantonada.

—Bon dia tingueu, senyor Garriga —el va saludar el mosso molt educadament mentre es treia la gorra.

—Bon dia, Quimet —Garriga va tornar-li la salutació somrient.

—On vol que l'hi deixi? —va demanar el jovenet mostrant les regnes.

—Lliga'l allà mateix, si us plau —va dir tot assenyalant una anella de ferro encastada a la paret dins l'estable.

—Necessiteu quelcom més? Si voleu us puc ajudar a carregar el carro —es va oferir el mosso.

—No, no és necessari, ho faré jo mateix —va contestar l'home mentre li atansava un grapadet de monedes com a propina.

El noi no va obrir la mà per educació, però pel tacte va endevinar que no estava gens malament, el petit premi.

—Oh! Moltes gràcies, senyor Garriga, sou molt amable! —va agrair el mosso amb un somriure—. Però si l'amo sabés que us he acceptat una propina em faria la pell.

—No hi ha cap raó per la qual ho hagués saber, no et sembla? —va proposar Garriga amb complicitat i mantenint el somriure.

El noi se'l mirava ple d'admiració i gratitud.

—Au, ves, i digue-li que al vespre vindré a tornar-li el carro i la mula.

—No, no caldrà; si m'ho permeteu, jo mateix vindré a recollir-lo —el jove es mostrava agraït i servicial.

—Bé, d'acord, estarem de tornada pels vols de les set —el va informar amb gest amable.

—A les set? Entesos, doncs, aquí seré! Que tingueu molt bona jornada! —El noi va tornar a calçar-se la gorra i va sortir corrent cap a l'hostal tot cofoi.

—I tu també! —li va desitjar mentre el contemplava perdent-se per la cantonada.

—Saps què, Drac? Avui serà un gran dia! M'ajudes a carregar el carro? —El gos va contestar-li remenant la cueta i fent saltirons entre les seves cames.

—Ha, ha, ha! Para, Drac, para, que em faràs caure! —va ajupir-se per acariciar-lo mentre el gos el llepava agraït.

Es trobava tot enfeinat quan va sentir un xivarri prou conegut que provenia de dins de la casa; els nens ja s'havien llevat i ho havien fet molt enjogassats. El Jaume i el Miquel tenien 6 i 7 anys, respectivament. En un tres i no res els tenia allà corretejant i xisclant al seu voltant, passant per sota del carro, inquietant una mica la mula i provocant que el gos bordés content. Després d'un parell de voltes van acabar llançant-se als seus braços.

—Vaja, vaja, però qui tenim aquí? Si són un parell de brivalls! Bon dia, fills meus! —els va saludar abraçant-los i estarrufant-los els cabells.

—Bon dia, pare! —va dir el Jaume contestant per tots dos.

—Pel que es veu, vosaltres tampoc no teníeu gaire son, eh?

—És que ens fa molta il·lusió anar a passar el dia a la finca amb els cosins! —va respondre el Miquel.

—Ja ho pots ben dir, que no tenien gaire son, fa una bona es-
tona que no paren i al final m'he hagut de llevar jo també.

Era la Dora, que just acabava d'arribar a peu d'escala en baixar de la cambra.

—Va, nens, deixeu el vostre pare fer feina i passeu cap a dalt, que us heu de vestir i esmorzar. —Els nens, fent cas a la seva mare, van sortir corrent escales amunt.

—Bon dia, estimat.

—Bon dia, amor —va tornar-li ell contemplant-la de dalt a baix.

—Es pot saber què mires?

—Miro que estàs preciosa.

—Preciosa? Si vaig despentinada, amb camisa de dormir i encara ni m'he rentat la cara —va deixar anar amb un fil de coqueteria.

—Doncs per això mateix —va reblar.

—Va, no em miris d'aquesta manera...

—Per què? —demanà ell divertit.

—Perquè em poses nerviosa! —va contestar, i d'una revolada es va escapolir cap a dins.

El Salvador va pensar que era feliç; tenia una dona preciosa que l'estimava i uns fills encantadors que eren el seu sol, la relació amb el seu germà Pau i la seva família era immillorable, la sastre-
ria funcionava d'allò més bé i havia pogut estalviar una bona suma. La vida li somreia. Un cop enllestides quatre coses, va pujar per esmorzar amb la família.

Entre més xiscles, riures i bromes van esmorzar. Tot just quan van acabar algú va trucar a la porta de la sastreria, per la banda del davant.

—Deu ser el meu germà i tota la tropa! Vaig a obrir-los!

—Va, nens, aneu baixant mentre jo recullo tot això, tampoc no seria just deixar-li tota la feina a la Remei per quan torni! —els va despatxar la Dora.

Va ser obrir la porta i una estampida li va passar fregant; els seus nebots, la Roser i el Jordi, de les mateixes edats que els seus fills, van entrar com un tropell per anar directes a trobar-se amb els seus cosins.

—Bon dia, oncle! —van cridar a l'uníson sense aturar-se.

—Bon dia...

—Bon dia tingueu, senyor sastre! —el va saludar el seu germà, entremaliat.

—Hola, Pau, molt bon dia! Es pot saber què portes en aquest farcell?

—Bah! No res, quatre cosetes.

—Us vaig dir que no havíeu de portar res, que nosaltres ens ocupàvem de tot.

—Això, si de cas, ho parles amb la teva cunyada... —va dir traient-se la qüestió de sobre, li va fer un copet a l'espalla i va anar a saludar la Dora i els nens.

—No en trauré res, oi, Roser? —va demanar a la seva cunyada.

—Tu ho has dit. Au, fes-me un petó, cunyat —va sentenciar ella.

—Bé, què hi farem! —va conformar-se ell.

Entre tots van acabar de carregar el carro amb els estris necessaris per a un perfecte dia de camp i, naturalment, un saquet de fenc per a la mula.

—Què us sembla si vosaltres dues aneu a dalt del carro amb els nens i el Salvador i jo ho fem caminant? —va proposar el Pau.

—Per nosaltres, encantades de la vida! —va respondre la Roser.

—Bup! Bup! —va bordar el Drac fent giragonses.

—Tu, Drac, pots escollir: a dalt o caminant amb nosaltres —va dir-li el Salvador, com si entengués el gos.

—Tothom a bord i preparat?

—Sí!!! —va respondre la mainada amb xerinola.

—Doncs cap a la finca, que hi falta gent!

Abans d'arribar, però, van fer parada a la font de la Barona per tal de descansar una mica sota l'ombra de la forta baixada des de la vila i fer provisió d'aigua ben pura i fresca. Certament, es tractava d'un indret idíl·lic. Van reprendre la marxa i bona estona després de deixar enrere les runes del castell i l'església Santa Maria del Puig arribaven a la finca.

Van deslliurar la mula del carro per lligar-la amb una corda ben llarga a l'ombra d'un arbre per tal que l'animal es resguardés del sol i pogués caminar i pasturar amb certa llibertat. Es van repartir la càrrega i van enfil·lar torrent amunt endinsant-se en la seva propietat, no van trigar gaire a arribar al seu lloc preferit: una gran alzina, proveïda d'unes fortes i espectaculars branques, que presidia un petit pla descampat.

El primer de tot va ser acomodar-se, per la qual cosa en Salvador va engrescar-se en la tasca de desplegar al terra un gran tros

de roba sobrera de la sastreria per a instal·lar-hi a sobre la parade-ta amb tot allò que havien portat; viandes com ara embotits i formatge, un pa ben gros, fruites, un pastís que la minyona els havia deixat preparat, llimonada per a la mainada i, és clar, una mica de vi per als adults. Un cop tot posat a lloc, van disposar-se a fer la xerrada gaudint d'aquella ombra acollidora i unes vistes magnífiques mentre els nens jugaven tot esperant que arribés l'hora de dinar.

La feina que van tenir perquè els nens abandonessin les seves aventures i s'acostessin a dinar no va ser poca. A la fi, amb quatre crits per part de la Roser, es va acabar la comèdia. Tots es varen acomodar, fent rotllana, damunt del tros de roba deixant el tiberi al centre. Van gaudir d'aquelles menges com si es tractés d'un banquet dels Déus, un dia al camp fa venir gana i, com era d'imaginar, la canalla va arrambar amb el pastís.

La mainada, incansable, havia tornat als seus jocs i les dones estaven endormiscades, mentre que els dos homes fumaven un bon cigar. En Salvador va pensar que aquell era el moment, necessitava una excusa per poder quedar-se a soles amb el seu germà quan, de sobte, se li va acudir.

—Pau, estava pensant que la mula, potser, té set. Què et sembla si m'acompanyes a portar-li aigua i, de passada, fem un tomb? —va proposar-li mentre agafava una garrafa d'aigua per omplir una galleda.

—Saps què? Molt bona pensada, així fem baixar el dinar! Som-hi!

—No trigueu gaire, si és que és possible! —va demanar la Dora.

—No pateixis, serà només una estona! —va aclarir en Salvador.

Van resseguir el camí de tornada a la vila. Durant uns quants metres, ho van fer pràcticament en silenci, tan sols van parlar de coses trivials i quotidianes. Al cap de molt poca estona van arribar fins a una gran pedra que feia de balconada arran del barranc de cara al riu. Des d'allà estant podien admirar la bellesa d'aquell paratge encara verge; a la seva esquerra i alçant la vista podien contemplar l'espectacle que Montserrat els oferia i, a baix, com el Llobregat es colava per l'abrupte salt del Cairat. A la dreta, a l'alçada de la vista, tenien Sant Salvador de les Espases i, a les ribes del riu, els brolladors de les aigües medicinals de La Puda i les precàries instal·lacions anomenades Les Fonts del Sofre, que comptaven amb tres fonts termals, una caseta destinada a vestuaris i poca cosa més.

—Va, digues, quina una portes de cap? —va engegar en Pau sense embuts.

—Què? Què vols dir? —va dir el Salvador tot sorprès.

—Salvador, soc el teu germà i, potser, ningú no et coneix com jo... Pensaves que no m'ensumava quelcom? —li va exposar condescendent.

—Sí, vull dir, no, és clar que sé que t'ensumes quelcom, però deixa'm que t'ho expliqui a la meua manera.

—Endavant, doncs.

—Veuràs, el motiu pel qual he volgut venir passejant fins aquí amb tu és per dir-te que ja fa dies que tinc una idea que em volta pel cap i no em deixa tranquil. Primer vaig pensar que es tractava d'una bogeria, però com més voltes hi dono, més clar ho tinc.

—I és?

—Ja va, ja va, coi! Es tracta de l'estat d'abandó en què es troben les deus i la precarietat de les reduïdes i minses instal·lacions existents i de tota aquesta aigua medicinal que brolla i acaba perdent-se al riu —va exposar assenyalant els brolladors.

—Sí, realment és tota una llàstima que es malbarati —va concedir en Pau amb la mirada fixa al mateix lloc.

—Oi que sí? Doncs he pensat que es podrien habilitar uns banys en condicions per tal que qualsevol persona necessitada pugui beneficiar-se de les facultats curatives d'aquestes aigües, que comportaria dues coses: l'alleujament dels malalts i l'augment del meu patrimoni.

—Continua, si us plau —el va convidar el seu germà.

—Crec que el primer que he de fer és encarregar-li un informe mèdic de les aigües al doctor Coca per tal d'assegurar que les propietats curatives que se li atribueixen són certes —va dir, determinant.

—Sense cap mena de dubte.

—Seguidament hauré de parlar amb els propietaris dels terrenys i, si s'hi avenen, demanar tots els permisos que les autoritats creguin necessaris.

—Que, segurament, no seran pocs.

—Segurament que seran molts i el procés no anirà ràpid.

—Tot això que expliques està molt bé i, sincerament, crec que és molt bona i digna idea, però suposo que comptes que tots els arranjaments necessaris suposaran una quantitat de diners prou considerable —va exposar el Pau.

—Sí, la suma pot ser important, però estic convençut que si la sastreria continua rutllant com ho ha fet fins ara i amb els guanys que vagin sortint dels banys, podré fer-me càrrec de les despeses —va aclarir el Salvador.

—N'estàs prou segur? No estem parlant de muntar una guingueta.

—Bé, tot el segur que es pot estar en assumptes com aquests, els negocis és el que tenen, mai no saps com aniran fins que no t'hi fiques.

—Sí, en això he de donar-te tota la raó. Digues, ja li has dit a la Dora?

—No, no encara, primer volia saber la teva opinió, perquè donava per fet que si ho trobaves agosarat m'ho diries sense embuts i em convenceries per fer-me enrere i, si era així, no caldria ni dir-li per no amoïnar-la.

—Doncs saps què? Com deia el pare: el món no està fet per als covards! Si són les teves il·lusions, endavant, que no et pene-deixis de no haver-ho intentat!

—Moltes gràcies, Pau. —Els dos germans van compartir una abraçada.

—I ara què et sembla si tornem i ho expliquem a la família? —va proposar en Pau.

—Excel·lent idea! Som-hi! —va acceptar el Salvador amb tota exaltació.

LA VISITA

1830

En Salvador Garriga va deixar que la idea anés madurant i acabant de prendre forma dins dels seus pensaments durant la resta de l'estiu de 1828. Va ser a mitjans de la tardor que va decidir fer el primer pas i va encarregar un informe mèdic al metge director de La Puda, el doctor Antoni Coca Rabassa, per presentar-lo conjuntament amb la sol·licitud d'explotació de les aigües. El doctor li va fer lliurament de l'informe el 22 de desembre de 1828.

Durant l'estiu havia pogut estalviar una mica més i encara engrandiria aquests estalvis amb la feina extra que se li presentaria, com era habitual, per Nadal. A mitjans de gener de 1829 va arribar el dia que ell va creure adient per fer el segon pas, que va ser posar-se en contacte amb els propietaris dels terrenys on es trobaven els dos brolladors, el Joaquim Pedrosa, propietari dels terrenys de la banda dreta del riu Llobregat, i el Magí Tobella, que ho era dels de l'esquerra. Mitjançant el Juli, el mosso, els va fer

arribar una missiva comunicant-los que els convidava a tots dos a prendre cafè per acabar de fer ajustaments als vestits que li havien encarregat, ja que ambdós eren clients seus, i, de passada, fer-los coneixedors de les seves intencions.

La primera reacció de tots dos propietaris va ser més aviat negativa, es van mostrar reticents a la idea de concedir permís perquè un altre explotés els seus terrenys i, a més, no veien clar que en traurien ells, i dubtaven que les propietats de les aigües pudentes fossin realment adequades per curar certes malalties. Aquí en Garriga, però, va posar en joc la carta que tenia amagada i va treure l'informe del doctor, del qual els en va llegir algun que altre paràgraf.

«...sería una locura querer dudar, ni por un momento, de los prodigiosos efectos que operan las aguas minerales de que se trata, ni del alivio que de ellas está recibiendo todos los días la humanidad doliente, y que por lo mismo no puede menos que causar la mayor admiración y el más profundo sentimiento el estado de abandono en que se hallan unos manantiales tan abundantes como salutíferos.»

«No tengo reparo en asegurar que la empresa de Garriga es una de las más laudables, más útiles y más dignas de toda la protección del Gobierno de cuantas pueden proponerse en alivio de la humanidad doliente y en beneficio del Estado...»

Davant l'informe, que no oferia la més mínima discussió, la reunió va resultar molt amena i profitosa, ja que tots dos territoris es van avenir a la proposta del sastre i van estar d'acord en concedir-li els drets d'explotació dels seus terrenys, per la qual cosa anirien a cal notari a deixar-ne constància legal.

Escassos dies després, el 9 de febrer d'aquell 1829, decideix demanar la concessió de l'explotació de les aigües, portant a terme les diligències indispensables davant de l'Ajuntament d'Esparreguera, el Reial Patrimoni, la Junta de Medicina i el Governador del Corregiment de Vilafranca, aportant el projecte, l'informe mèdic i els permisos dels terratinents.

El 1829 va transcórrer sense cap novetat sobre l'assumpte, cosa que impacientava en Garriga, encara que la part bona va ser que comptava amb els estalvis de tot un any més. A la fi, el 5 de maig de 1830, va arribar la resposta tan esperada a la seva sol·licitud. No va poder fer res més que esclatar d'alegria en veure que aquesta era positiva, l'hi havien concedit. Això sí, amb uns terminis que hauria d'acomplir o li serien retirats tots els permisos.

L'inici de les obres havia estat l'esperat i tot avançava a molt bon ritme, però a mesura que passava el temps els arranjaments a portar a terme semblava que es multipliquessin per moments, ja que davant de la resolució d'un problema en sortia un altre i els diners necessaris creixien dia a dia. Ningú no havia pogut imaginar mai que les obres fossin tantes i tan costoses: la construcció dels dos edificis de banys a banda i banda del riu amb tots els serveis pertinents, aixecar murs de contenció molt forts per tal d'evitar que les freqüents crescudes del Llobregat barregessin el seu cabal amb les aigües medicinals, sense oblidar la construcció d'un pont perquè tothom pogués accedir-hi des de la banda d'Esparreguera, així com els arranjaments dels camins, que es trobaven en un estat precari, o eren, pràcticament, inexistents.

Aquestes eren les seves cabòries mentre es trobava a la rebotiga dibuixant el patró per a la confecció d'un dels vestits que li havien encarregat. Tot plegat l'amoïnava prou i començava a preocupar-se, molt profundament, sobre com se'n sortiria, si no disposava de prou diners i no podia acomplir amb els terminis acordats, la qual cosa ho engegaria tot en orris, ja que els seus estalvis, malgrat ser quantiosos, s'havien exhaurit en pocs mesos i sabia que no podia fer front a les despeses ni que es vengués la finca.

La sastreria estava composta per dues cambres, la primera era la botiga pròpiament dita, amb un gran taulell que permetia desplegar les robes per tal de mostrar-les als clients i tot de prestatgeries on eren disposats, molt acuradament, els diferents teixits; a una banda els adequats per a l'hivern i a l'altra els més adients per a la temporada d'estiu, més prims, frescos i de colors més clars. L'altra cambra, la rebotiga, estava destinada al taller, equipada amb una gran taula per dibuixar i tallar els patrons, un munt de regles, un buirac amb tot d'agulles clavades, tant les de cap com les de cosir, un parell de canelleres i tisores de diferents mides i formes, vetes i fils, així com diversos maniquins.

Es veia caient en la més gran de les ruïnes quan aquell matí va sentir el trot de cavalls, cosa que va fer que sortís de la rebotiga i es dirigís a la botiga. Inesperadament, un carruatge negre amb filigranes daurades, molt luxós, cobert, conduït per un xofer i tirat per dos esplèndids cavalls de color negre atzabeja s'havia aturat a la porta de casa seva.

La curiositat li va poder i no es va privar de dirigir la mirada a través de l'aparador per tal de saber qui sortiria del

vehicle. El xofer, ben vestit, va baixar del cabestrant per a lligar els cavalls a l'argolla de la façana i, seguidament, obrir la porta del carruatge i desplegar les escaletes. Al cap d'uns instants va aparèixer el passatger. En veure'l, el primer que Garriga va pensar és que es tractava d'un personatge ben misteriós; pentinava cabells argentats, calçava sabates molt cares, portava un vestit elegantíssim, guants a les mans, barret al cap, un maletí i un bastó ostentós. Feia l'aparença de ser membre de l'aristocràcia. L'individu, en fer peu a terra, va esguardar a banda i banda del carrer, va pentinar-se el poblat mostatxo i acomodant-se el monocle es va disposar a entrar a la sastreria.

Aquell home va obrir la porta i les campanetes que penjaven a mode de timbre van dringar. Un cop dins, el primer que va fer fou mirar-s'ho absolutament tot i a Garriga de dalt a baix, amb innata prepotència, a través del monocle que subjectava contra el seu ull dret.

—Molt bon dia tingueu, senyor, vós direu en què us podria ajudar? —va saludar-lo el sastre.

—Digueu-me, sou Garriga, el sastre? —va demanar sense saludar prèviament.

—Així és, cavaller, al vostre servei.

—El meu nom és Roger Pascual Sous, vinc de Barcelona, on he sabut, per diverses amistats, de la bona fama i mestria que teniu com a sastre. He vingut fins aquí amb el desig que em confeccioneu el millor i més elegant dels vestits. Ho veieu possible, això? —es va expressar sense abaixar el seu to i posat altius.

—Per descomptat, només faltaria. Què us sembla si primer procedim a prendre-us mides i després escolliu la roba que sigui del vostre grat? En tinc de tota mena.

—Perfecte —va convenir apropant-li el bastó, el barret i els guants perquè els desés mentre es quedava amb el maletí.

—Però, si us plau, permeteu-me que us acompanyi a la rebotiga, allà hi serem més còmodes.

En Roger Pascual es va limitar a fer un gest afirmatiu amb el cap.

—Per aquí, si teniu l'amabilitat —va convidar-lo en Garriga tot oferint-li el pas.

—Magnífic, però primer tanqueu la porta amb clau, detesto les interrupcions.

—Entenc... cap problema —va acceptar, sorprès.

—Digueu-me, senyor Pascual, en què havíeu pensat? Un vestit d'hivern o un de cara a l'estiu? —va voler saber Salvador Garriga.

—Certament, havia pensat que, potser, seria adequat un parell de cada.

—Una decisió molt encertada, si em permeteu que ho digui —va combregar el sastre, pensant en els bons guanys que aquella feina li aportaria.

Mentre procedia a prendre les mides pertinents, no se'n va poder estar i es va atrevir a preguntar-li.

—Res més lluny de les meves intencions que semblar-li indiscret, però he de confessar que em sorprèn que hagueu sentit a parlar de la meva sastreria a Barcelona, i més en un cercle de persones tan distingides com vostè.

—De fet, he sentit a parlar de la vostra sastreria i de l'altre negoci vostre, i d'això, precisament, és del que us voldria parlar.

En veure la cara de desconcert del sastre, Roger Pascual va prosseguir.

—Em refereixo, com deveu haver imaginat, al balneari que esteu construint —va deixar anar amb seguretat.

—Vaja, vós direu... —en Garriga no es deslliurava de l'estupor.

—Bé, però abans de res, és necessari que em doneu paraula que tot el que es digui avui mai sortirà d'aquí sota cap pretext, no en podreu parlar ni tan sols a la vostra família —va proposar misteriosament l'aristòcrata.

—Certament, jo...

—Dubteu i amb raó, però si permeteu que m'expliqui us alliberaré de la incertesa. Si més no, escolteu el que us exposaré i ja decidireu.

Salvador Garriga, presa de l'esbalaïment, no va badar boca, simplement va assentir amb un cop de cap mentre continuava prenent-li mides.

—Crec que el millor serà començar pel principi de tot —va engegar Roger Pascual—. Fa uns 1.600 anys, un secret va ser traslladat des d'Àsia cap a l'Àfrica, i després cap a Europa, concretament aquí, a Catalunya. Al llarg de la història molts han estat els personatges que l'han cercat atrets pel seu gran poder, entre els quals, per posar-vos uns exemples, podem comptar Al-Mansur, cabdill sarraí, senyor d'Al-Àndalus i, més recentment, l'emperador francès Napoleó Bonaparte. Es creu que qui posseeixi aquest secret tindrà poder sobre la vida i la mort, podrà dominar el món.

Roger Pascual va fer una pausa per meditar com continuar i permetre que les seves paraules fossin compreses pel sastre, que escoltava, víctima de la estupefacció.

—Tot això que expliqueu ho trobo molt interessant, però no endevino què té a veure amb mi, sincerament —va indicar Garriga.

—Deixeu-me continuar, pertanyo a una associació antiga i interessada en aquest secret. Hem sabut que, per desig de Carlemany, els protectors d'aquest secret són els gorgonçans, que és com ell us anomenava als esparreguerins, cosa que ens porta a la idea que el Secret deu trobar-se aquí a Esparreguera o molt a prop. És aquí on vós ens podeu ser útil i viceversa.

Salvador Garriga continuava sense entendre absolutament res, però li va fer un gest convidant-lo a prosseguir.

—Una altra cosa que hem sabut és que les obres que porteu a terme per a la construcció del balneari han esdevingut prou més cares del que imaginàveu i heu fet curt de pecúnia.

—Com ho heu pogut saber, això, si mai ens hem vist abans i tampoc no havíeu estat mai a Esparreguera? —va demanar en Salvador, molest, deixant a banda la feina de prendre mides, que ja havia finalitzat.

—Permeteu-me que us llegeixi una part d'aquest document —va proposar Roger Pascual, traient un paper del maletí.

«... pero considero que esta empresa es demasiado costosa para el pretendiente, atendida la mala localidad donde brotan aquellas aguas entre peñas y a la orilla de un río, que para resguardarlas de las fuertes avenidas que a menudo se experimentan tendría que

levantar muy fuertes paredones. A menos que se halle sostenido por una mano oculta, es de temer que tomando en consideración los gastos de la obra antes de dar mano a ella se arredre de su empresa.»

—Com!? Això és part de l'informe mèdic que vaig encarregar al doctor Antoni Coca! Com és possible que el tingueu!? —va preguntar irat i desconcertat.

—Això no és rellevant, com us dic, pertanyo a una associació de persones d'antiga soca, ja m'enteneu, de molt alt llinatge. Es pot dir que tenim ulls i orelles arreu.

—Podríeu deixar-vos de birimboies i anar al fons de l'assumpte d'una vegada!? —Salvador Garriga ara es mostrava colèric.

—Tranquil·litzeu-vos, senyor Garriga, no us heu de preocupar. Tal com desitgeu, aniré al fons de l'assumpte. Com segurament heu imaginat, la nostra associació està interessada en aquest secret i, pel que sabem, vostè necessita diners... he vingut a proposar-vos un tracte que ha de resultar beneficiós per a tots dos.

—Si us plau, acabeu d'un cop.

—Molt bé, nosaltres li proporcionarem tots els diners que necessiti a canvi d'informació sobre el possible amagatall del Secret i dels seus Protectors.

—Però, com?

—Simplement parant l'orella amb discreció a les converses del poble. Sobretot les del batlle, el mossèn, el capità del sometent...

—M'esteu proposant que espïi i traixi els meus veïns? És això?

—No, no exactament, simplement estar a l'aguait del que es diu i mantenir-nos-en informats. Em podeu creure, no patiu, ningú prendrà mal, només ens interessa el Secret.

—I dieu que a canvi d'informació em proporcionareu els diners per a continuar les obres del balneari? Us he d'advertir que es tracta d'una quantitat considerable, a més, no sé com us ho podria retornar.

—Senyor Garriga, pels diners no us heu d'amoïnar, per alta que sigui la xifra per a nosaltres només es tracta de xavalla. Procuri'ns informació i ni vós ni ningú de la vostra nissaga haurà de patir per diners ni per res, tindreu el futur assegurat per sempre més!

Salvador Garriga va restar en silenci uns minuts, provant de pair tot allò que aquell home li exposava.

—Si ho he entès bé, ningú prendrà mal, tindrè el diners necessaris i tota la meua nissaga no haurà de patir per res mai més, és així? —va voler aclarir.

—Exactament, jo no ho hauria explicat millor.

—He de reconèixer que la proposta es presenta molt encisadora...

—Preneu-vos el temps que necessiteu per a decidir-vos.

En aquells moments, Garriga era víctima de la incertesa: d'una banda, era conscient que no era encertat, ni de bon tros, acceptar una proposta d'aquella índole sense rumiar-ho molt ben rumiat; de l'altra, la idea d'un futur ruïnós l'ofegava, no el deixava viure. Tot això li venia al cap mentre donava voltes per l'estança en la recerca d'una resposta als dubtes que aquell individu havia instal·lat al seu cor.

—Em doneu la vostra paraula de cavaller que tot anirà tal qual ho heu explicat?

—Sens dubte, teniu la meva paraula!

—Entesos, doncs. Accepto! Que sigui el que Déu vulgui!
—va acabar convenient.

—Perfecte, senyor Garriga, perfecte! D'aquí uns dies algú us visitarà per fer-vos entrega dels diners —el va informar mentre es tornava a posar la jaqueta i recuperava el bastó, els guants i el barret.

—Estaré esperant.

—Però, mentre arriba i no, podeu començar amb això, aquí teniu un petit avenç. —Roger Pascual va treure del maletí un bon feix de bitllets i li va fer entrega.

—Això són molts diners...

—Ja us he dit que disposareu del que necessiteu. Tornaré d'aquí a un mes tant per emprovar-me els vestits com per escoltar les noves que tindreu per a mi sobre la vostra investigació —va dir dirigint-se a la sortida.

—No us preocupeu, tot es farà com demaneu —va convenir el sastre mentre li obria la porta.

—Esplèndid! I ara he de tornar a Barcelona.

—Permeteu-me, si us plau, que us ajudi —va proposar Garriga, servicial, obrint la porta del carruatge i desplegant les escaletes, avançant-se al xofer.

—Que tingueu molt bon dia, senyor Garriga —va acomiadar-se oferint-li l'encaixada.

—Molt bon dia tingueu vós també.

—Recordeu: d'aquí a un més.

—No ho oblidaré.

—Tornem a Barcelona! —va ordenar Roger Pascual al xofer.

En Salvador Garriga va quedar-se palplantat al vell mig del carrer uns instants contemplant com s'allunyava el carruatge i rumiant tot allò que havia esdevingut en poca estona. Se'n feia creus. Quelcom en el seu interior li deia que no les tenia totes.

Roger Pascual Sous va repassar mentalment com havia anat tot i es trobava satisfet. El peixet havia mossegat l'esquer, que poc s'imagina, el molt xitxarel·lo, que, tant si se'n surt com si no, haurà de desaparèixer, va pensar amb un somriure maliciós.

SENSE SORTIDA

Dijous 30 de juny de 1831

Una nit més, una nit llarga, molt llarga l'esperava, ja ho sabia quan pujava d'esma les escales que, mig a les fosques, el portarien fins a la seva cambra.

Ja feia temps que, juntament amb la Dora, tot i que els havia costat molts esforços i disgustos, varen decidir dormir en cambres separades a fi que almenys ella pogués descansar.

Es va despullar a poc a poc, feia calor, aquella calor humida, enganxosa i aclaparadora pròpia del seu poble, que es barrejava amb el seu neguit.

Va perdre uns segons pensant si aquelles gotes de suor que li regalimaven front avall eren producte de la seva angoixa o simplement era el temps, que jugava en contra seu..., però tant se val! Era un interrogant més que no el portaria a resoldre res.

Com cada nit darrerament, s'havia pres aquelles pólvores que feia temps li havia receptat el metge, però per experiència ja sabia que no li servirien per agafar la son.

Mentre es ficava al llit i recolzava el cap sobre el coixí, va començar a repassar de nou tot el que havia succeït en els darrers temps.

Com de lluny quedaven les il·lusions pel seu projecte, tot havia començat força bé, només faltava trobar el finançament que li mancava per tirar-ho endavant, i va ser aleshores quan va rebre la misteriosa visita d'aquell cavaller.

Des del primer moment que el va veure, quelcom dins seu ja es va posar en alerta, però no hauria imaginat mai fins a quin punt era perillós, aquell subjecte, i que tot plegat el portaria a aquest atzucac.

La proposta del cavaller l'havia desconcertat d'allò més, per inesperada i enigmàtica, però davant el gran poder de convicció d'aquella persona aparentment tan notable i misteriosa, i les enormes ganes que l'empenyien a portar a terme el seu projecte, es va rendir, acceptant tots els termes que li havia exposat, pensant que d'alguna manera se'n sortiria.

Ara ja no podia enganyar-se més, sabia que no podia fer allò que li exigien, primer perquè no havia aconseguit cap informació relacionada amb el que li havia demanat el cavaller i, sobretot, perquè tenia la ferma certesa que encara que la tingués, no la hi donaria mai, no seria capaç de traïr els seus amics, els seus veïns, el seu poble.

Tot plegat havia esdevingut un afer massa perillós, se li havia escapat de les mans, i ara ja ho tenia clar. Tant li feia el que li pogués passar a ell, però havia de deslliurar la seva família d'aquell perill i, malauradament, només hi veia una sortida.

Víctima de la desesperació, i amb els sentits pertorbats, es va tornar a vestir i agafant la llàntia que cremava sobre la tauleta de nit va sortir de la seva cambra. Amb molta cura, va obrir una mica la porta de la cambra de la Dora, sols el just per poder-la contemplar; dormia plàcidament, estava maquíssima, va esbossar un somriure pensant quant l'estimava. El mateix va fer a la cambra dels nens, amb brillantor als ulls. Quan va arribar a baix, a l'estable, el gos el va anar a saludar.

—Drac, bonic, oi que els cuidaràs per mi? —El gos se'l va mirar amb tristor, com si pogués entendre allò que li deia.

Va agafar una soga que penjava d'un ganxo i sortint per la porta del darrere i sense girar-se per veure un cop més casa seva, es va fondre en la foscor de la nit mentre el juny moria i era rellevat pel juliol.

El van trobar el segon dia de juliol a la seva finca, penjava pel coll de la branca d'una alzina. Les autoritats no van dubtar a donar per bona la teoria que es tractava d'un suïcidi provocat per la ruïna.

Davant la mort d'en Salvador Garriga, seria el seu germà Pau, associat amb Francesc Castells i Francesc Pedrosa, qui es posés al capdavant de l'empresa. Un dia, però, inesperadament, un carruatge negre amb filigranes daurades, molt luxós, cobert, conduït per un xofer i tibat per dos esplèndids cavalls de color negre atzabeja s'havia aturat a la porta de casa seva.

